

СТАНОВИЩЕ

от доц. Д-р Николай Моцов

*НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – София
относно дисертационен труд
за придобиване на образователната и научна степен „ДОКТОР“
представена от
Вита Гухели
към*

Нов Български Университет

Департамент „Музика“

*Научен ръководител:
Доц. Д-р Ермила Секулинова-Швайцер*

ТЕМА:

***„Символизмът в соловите песни от албански
композитори от втората половина на XX век“***

Дисертационният труд на докторантката Вита Гухели е свързан с интересна тема - ***„Символизмът в соловите песни от албански композитори от втората половина на XX век“*** . Тя заключава, че основната цел на това изследване е да се анализират символиката и други естетически елементи в художествено-песенния жанр в албанската музика, създадена и цензурирана във времето на тоталитарната, монистична и недемократична комунистическа идеология. Според нея символизмът като

направление в албанската музика е малко разработен, няма публикации или книги, които да разясняват символиката в музикалното изкуство като цяло, а още по-малко – в жанра на соловите песни. Това наистина е така и сам по себе си този факт носи приносен характер на труда. В своята разработка тя много детайлно изследва материя, която е интересна и не дотолкова популярна. Част от мотивацията на Вита Гухели за написване на темата е свързана с важни моменти от нейната биография. Тя е преподавател и изпълнител с престижни награди. Изнася концерти както в Албания, така и в редица европейски страни, като в голяма част от нейната изпълнителска дейност присъстват солови песни от албански композитори. Стремещът към популяризиране на творчеството на родните композитори инспирира желание за изследване и написване на тази интересна докторска дисертация. В началото авторката се опитва да разясни важни въпроси, свързани с влиянието на символизма върху композиторите в Албания по време на комунистическия режим. Тя извежда тезата, че е възможно символистите в литературата Пол Верлен и Стефан Маларме, в музиката - Габриел Форе и във философията - Виктор Кузен да са оказали влияние, тъй като френската история и литература се преподават в албанските училища по това време. Разглеждайки символизма в художествената музика, символизма в соловите пени, Вита Гухели фактически прави анализ на символиката, на фините нюанси в стиховете и в музикалните фрази, скрити в солови произведения, които нейното изследване има за цел да открие, или по-скоро да идентифицира. Акуратно цитира автори като Джелал Зейнели, Едуард Ханслик, Бежар Бериша. Прави впечатление, че много аналитично разглежда и информира за всички съществени изводи, които осветляват тази материя. Важен приносен момент е компетентното обобщаване на тази информация с личните ѝ заключения. Не по-малко интересни са следващите точки, в

които се разглеждат стилистичните разминавания, символизмът в символиката, символизъм срещу реализъм и символизъм срещу експресионизъм, както и връзката между текст и музика в символизма. Авторката много детайлно ни изяснява тези важни въпроси, които дават отговор на поставените цели и задачи в дисертационния труд. Проследявайки в дълбочина всички изследвани теми, свързани със символизма, докторантката все по-ясно очертава въздействието му върху албанските композитори, извежда важни моменти, за да продължи убедено изложението на тезите си и изследва по-нататък **„Символизмът в соловите песни от световната музика и в албанската музика от втората половина на XX век“**. Важна е темата за влиянието върху албанските композитори и тяхната музика, тъй като геополитическото въздействие и сложни изолационни отношения през комунистическия режим няма как да не оставят своя отпечатък. Авторката много внимателно анализира и деликатно дава отговори по чувствителни теми. Ще цитирам дисертантката, която заключава, че **„Първото десетилетие на XX век се характеризира с традиционно музикално изкуство, наследено през вековете, преплетено във вокална музика и изразено с нюанси на символен език, но това се променя в инерцията през следващите години. Професионалната музика идва като революционно течение именно през периода на комунизма в Албания и се изявява като отражение на емоционалната интензивност, характерна за съзерцателния ум на албанския художник в неговото възприятие на живота, на социално-политическите обстоятелства и вътрешния му бунт, който изисква промяна на ситуацията.“** Много композитори в тези тоталитарни условия преодоляват монистичния натиск и създават произведенията си със смела хармония, конкорди, хроматични движения, модерен цвят, преплетен с традиционния елемент, и всичко това

взаимодействия естетически с лабиринта на символиката. От изводите на Гухели става ясно, че е възможно символистичният дух, заобикаляйки идеологията и символизъмът като движение в музикалното изкуство, да е отговор на марксистко-ленинската идеология с така наречената доктрина „социалистически реализъм“. За мен като изпълнител и преподавател са интересни изследванията, които авторката прави на някои песни от албански композитори, акцентирайки върху стиловите различия и композиционните аспекти, както и влиянието на символистичния дух, който е основна тема на тази дипломна работа. Направени са задълбочени анализи с ясно изразени познания на музикалния и драматургичен текст. Прави впечатление прецизното разглеждане и детайлност на спецификата на тази материя. Приложимостта на тази част от труда я поставя с важност на водещ приносен момент. Показва задълбоченост и професионален поглед, които са особено ценни. От значение са изследователските констатации, които обосновават извода на докторантката, че *„Идентифициран е обликът на символизма в соловите песни на албански композитори от определен период, който включва предимно годините на комунизъм в Албания. Този резултат се дължи и на подробно изследване на семантичния език, който се използва в стиховете на солови песни. Семантичният език, преплетен със символизма в литературното изкуство, определя формата на соловата песен на албанските композитори от втората половина на XX век“.*

Приемам за достоверни и практически приложими изведените от нея приноси в настоящото изследване.

Убеден съм, че за успеха на този труд съществен принос има професионалната работа с научния ръководител Доц. Д-р Ермила Швайцер.

Изразявам положителното си становище за приносния характер на представения дисертационен труд. Препоръчвам на уважаемото научно жури да бъде присъдена на Вита Гухели образователната и научна степен „Доктор“, професионално направление “Музикално и танцово изкуство“.

София, 20.10.2021г.

Доц. д-р Николай Моцов

